

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MUDOFAA QOBILIYATI

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

2-son davolash fakulteti 104-b guruh talabasi

Ilxomova Sevinch Sanjar qizi

Ijtimoiy fanlar kafedrasida dotsenti

Iskandarov Sherzod Abdig'aniyevich

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining mudofaa qobiliyati, uning huquqiy, tashkiliy va strategik asoslari, zamonaviy xavfsizlik tizimidagi o'rni hamda milliy armiyaning rivojlanish bosqichlari ilmiy tahlil qilinadi. Shuningdek, davlat xavfsizligini ta'minlashda Qurolli Kuchlarning roli, harbiy siyosatning ustuvor yo'nalishlari, mudofaa sohasidagi islohotlar va xalqaro hamkorlik masalalari yoritiladi. Maqolada mamlakat mudofaa tizimining barqarorligi va uning istiqboldagi rivojlanish tendensiyalari ham ko'rib chiqiladi.

KALIT SO'ZLAR: O'zbekiston Respublikasi, mudofaa qobiliyati, Qurolli Kuchlar, milliy xavfsizlik, harbiy siyosat, strategik islohotlar, mudofaa tizimi, xalqaro hamkorlik.

KIRISH: O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, davlat suverenitetini himoya qilish, hududiy yaxlitlikni ta'minlash va fuqarolarning tinch hayotini kafolatlash eng muhim vazifalardan biri sifatida belgilandi. Har qanday mustaqil davlatning barqaror rivojlanishi uning mudofaa qobiliyatiga bevosita bog'liq bo'lib, bu omil milliy xavfsizlikning asosiy tayanchlaridan biri hisoblanadi.

Mudofaa qobiliyati davlatning ichki va tashqi tahdidlarga qarshi tura olish salohiyatini ifodalaydi. O'zbekiston Respublikasida bu tizim bosqichma-bosqich rivojlanib, zamonaviy talablar asosida isloh qilinmoqda. Bugungi kunda Qurolli Kuchlar nafaqat harbiy himoya vazifasini, balki tinchlikni saqlash, favqulodda vaziyatlarda yordam ko'rsatish va xalq xavfsizligini ta'minlash kabi keng qamrovli funksiyalarni ham bajaradi.

Mudofaa sohasidagi siyosatning asosiy yo‘nalishlari davlat rahbari tomonidan belgilab berilib, zamonaviy tahdidlar, xalqaro vaziyat va mintaqaviy xavfsizlik sharoitlariga mos ravishda takomillashtirilmoqda. Shu nuqtai nazardan, O‘zbekiston mudofaa qobiliyatini o‘rganish bugungi kunning dolzarb ilmiy-amaliy masalalaridan biridir.

O‘zbekiston Respublikasining mudofaa tizimi Konstitutsiya va bir qator qonun hujjatlari asosida shakllangan bo‘lib, eng muhim huquqiy asoslardan biri “Mudofaa to‘g‘risida”gi qonundir. Ushbu hujjat davlatning mudofaa siyosatini, Qurolli Kuchlarning vazifalarini hamda harbiy boshqaruv tizimini tartibga soladi.

Mustaqillik yillarida mamlakatda milliy armiyani shakllantirish va uni modernizatsiya qilishga katta e‘tibor qaratildi. Dastlabki bosqichda sobiq tizimdan meros bo‘lib qolgan harbiy infratuzilma qayta tashkil etildi va milliy manfaatlariga moslashtirildi. Keyingi yillarda esa professional armiyani shakllantirish, harbiy ta‘lim tizimini rivojlantirish hamda zamonaviy texnika bilan ta‘minlash ustuvor yo‘nalishga aylandi.

Bugungi kunda O‘zbekiston Qurolli Kuchlari quruqlikdagi qo‘shinlar, havo hujumidan mudofaa va havo kuchlari, chegara qo‘shinlari hamda maxsus bo‘linmalardan iborat murakkab tizim sifatida faoliyat yuritadi. Ushbu tuzilmalar mamlakat xavfsizligini ta‘minlashda o‘zaro hamkorlikda ishlaydi.

Mudofaa qobiliyatining muhim tarkibiy qismlaridan biri harbiy kadrlar tayyorlash tizimidir. O‘zbekiston Respublikasida bir qator oliy harbiy ta‘lim muassasalari faoliyat yuritadi va ular zamonaviy talablar asosida ofitser kadrlarni tayyorlaydi. Harbiy ta‘lim jarayonida nafaqat jismoniy va jangovar tayyorgarlik, balki axborot texnologiyalari, strategik fikrlash va zamonaviy urush usullarini o‘rganishga ham katta e‘tibor beriladi.

So‘nggi yillarda mudofaa sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar Qurolli Kuchlarning jangovar tayyorgarligini oshirish, ularni zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan ta‘minlashga qaratilgan. Raqamli texnologiyalar, dronlar, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va razvedka vositalarining joriy etilishi armiyaning samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

O‘zbekiston Respublikasining mudofaa siyosati faqat ichki xavfsizlikni ta’minlash bilan cheklanib qolmay, balki xalqaro hamkorlikni ham o‘z ichiga oladi. Mamlakat BMT, SHHT va boshqa xalqaro tashkilotlar doirasida tinchlikparvarlik tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlaydi. Qo‘shni davlatlar bilan harbiy-texnik hamkorlik, qo‘shma mashg‘ulotlar va tajriba almashish ishlari muntazam olib boriladi.

Mudofaa qobiliyatining yana bir muhim jihati fuqarolik jamiyati va aholi ishtirokidir. Mamlakatda yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularni harbiy xizmatga tayyorlash va milliy g‘ururni oshirishga qaratilgan keng ko‘lamli dasturlar amalga oshirilmoqda. Bu esa jamiyatda barqarorlik va birlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, favqulodda vaziyatlarda Qurolli Kuchlarning ishtiroki ham muhim ahamiyatga ega. Tabiiy ofatlar, texnogen halokatlar yoki boshqa favqulodda holatlarda harbiy bo‘linmalar tezkor yordam ko‘rsatish, evakuatsiya va qutqaruv ishlarida faol ishtirok etadi.

O‘zbekiston mudofaa tizimining rivojlanishida strategik rejalashtirish muhim o‘rin tutadi. Harbiy doktrina zamonaviy tahdidlarni hisobga olgan holda ishlab chiqilgan bo‘lib, u mudofaa siyosatining uzoq muddatli yo‘nalishini belgilaydi. Ushbu doktrina mamlakatning tinchlikparvar siyosatini aks ettiradi va hech qanday agressiv maqsadlarni ko‘zlamaydi.

XULOSA: O‘zbekiston Respublikasining mudofaa qobiliyati mustaqillik yillarida sezilarli darajada rivojlanib, zamonaviy xavfsizlik tizimining muhim tarkibiy qismiga aylandi. Milliy armiyaning shakllanishi, harbiy islohotlarning amalga oshirilishi va xalqaro hamkorlikning kengayishi davlat xavfsizligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda mudofaa tizimi nafaqat harbiy xavfsizlikni, balki jamiyat barqarorligini, fuqarolar tinchligini va davlat suverenitetini ta’minlashda muhim rol o‘ynamoqda. Kelgusida ushbu sohani yanada rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish va professional kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish dolzarb vazifa bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi

- 2.“Mudofaa to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuni
- 3.O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari to‘g‘risidagi rasmiy hujjatlar va farmonlar
- 4.Milliy xavfsizlik va harbiy siyosatga oid ilmiy adabiyotlar
- 5.O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi rasmiy materiallari
- 6.Zamonaviy harbiy strategiya va xavfsizlik masalalariga oid ilmiy maqolalar